

پرواز دوباره پروانه‌ها بر فراز شهر زندگی

محمد عرفان صدیقیان

برای چند سال و از زمان بروز پاندمی کرونا، جشنواره فیلم‌های کودکان و نوجوانان نیز مانند بسیاری دیگر از رویدادها، تحت تاثیر شرایط بحرانی حاصل از این ویروس قرار گرفته بود. در نتیجه پس از یک سال وقفه، جشنواره سی و چهارم سال گذشته به صورت مجازی در تهران برگزار شد.

امسال اما، بهبود شرایط سبب شد این جشنواره طبق روال سابق و در خاستگاه خود یعنی شهر «اصفهان» برگزار شود. سینمای کودک و نوجوان ایران در دو دهه اخیر حال و روز خوشی نداشته است و برخلاف دهه‌های شصت و هفتاد که در آن تعداد زیادی فیلم خاطره انگیز ساخته شد، در مقطع زمانی یاد شده اثری یافت نمی‌شود که در خاطرات نسل کودک و نوجوان این دوران شده ثبت شده باشد.

در اهمیت یک جشنواره

در باب اهمیت این گونه سینمایی، کارشناسان مختلف بارها قلم زده‌اند و به همین دلیل لزوم حیات و پویایی سینمای کودک و نوجوان بر کسی پوشیده نیست. حتی زمانی که بحث اقتصاد و فروش فیلم‌ها را در نظر بگیریم، آمارها نشان می‌دهند حتی امروز هم که فیلمی شاخص و قابل توجه در این گونه تولید نمی‌شود، آثار حاضر در چرخه اکران فروش قابل توجهی داشته‌اند و به سبب سودآوری مالی، رونق این گونه از فیلم‌ها، می‌تواند به نفع دست اندرکاران فعال در حوزه سینما باشد. اما جشنواره فیلم‌های کودک و نوجوان در رونق و توسعه کیفی محصولات سینمایی می‌تواند چه نقشی برعهده داشته باشد؟ واقعیت این است که این جشنواره از همان سال‌های نخستین آغاز به کارش، به درستی قصد سیاست‌گذاری در تولیدات حوزه کودک و نوجوان و تعیین خط‌مشی‌های نظارتی و حمایت‌ارزویکردی خاص در سینما را نداشته است.

جشنواره‌های قابل دفاع

این جشنواره بیش از هر چیز، محلی برای گردهمایی فیلم‌سازان، کارشناسان و علاقه‌مندان این گونه از فیلم‌ها بوده است. بنابراین شکل‌گیری اراده‌ای قوی برای تجدید حیات سینمای کودک و نوجوان باید از داخل بدنه سینما و البته با حمایت نهادهای متولی این امر صورت پذیرد. بر خلاف آنچه که توسط عده‌ای از منتقدان تصور می‌شد، در جشنواره امسال شاهد تعدادی فیلم قابل توجه بودیم که در آن‌ها، استانداردهای کیفی اولیه لحاظ شده بود و برگزاری نشست‌های پرسش و پاسخ با حضور عوامل فیلم‌ها و مخاطبان کودک و نوجوان نشان می‌داد، برخی از این آثار رضایت نسبی این مخاطبان خاموش سینما را به خود جلب کرده بودند.

بنابراین جشنواره همچنین می‌تواند محلی برای شناسایی سلیقه و ذائقه مخاطبان باشد و در دورانی که سرعت تغییر نسل رشد عجیبی پیدا کرده و آگاهی از نیاز مخاطبان این گروه سنی دشوارتر از گذشته شده است، به نویسندگان و فیلم‌سازان دید و آگاهی نسبی از مضامین،

که در بخش جوایز نیز، تندیس‌هایی به آن اختصاص یافته است. دورانی که پیش از برگزاری جشنواره، با حضور در کلاس‌های حضوری و آنلاین، دوره آموزش‌های اولیه را در خصوص مباحث سینمایی و نقد فیلم طی کرده‌اند. اگر پس از نمایش آثار مدت زمانی را در بین بچه‌ها بگذرانید و با در نشست‌های پرسش و پاسخ فیلم‌ها حاضر شوید، از میزان سواد و ریزبینی برخی از آن‌ها در بررسی آثار شگفت زده می‌شوید. بدون شک وجود این جشنواره سبب شکل‌گیری علاقه‌مندی و کنجکاوی این افراد شده و در نتیجه، آن‌ها از سنین کودکی می‌توانند با مطالعه در خصوص هنر سینما، خود را برای ساخت فیلم، نقد نویسی و پژوهش در حوزه سینما آماده کنند.

میهمانان بین‌المللی

در جشنواره امسال و پیرو توافق صورت گرفته میان سازمان سینمایی و وزارت فرهنگ کشور روسیه، نمایندگان از دو نهاد مهم ساخت و پخش فیلم در روسیه به جشنواره اصفهان آمدند و نشست‌های متعددی را با حضور خبرنگاران و کارشناسان برگزار کردند.

شرکت «رد اسکور» در زمینه ساخت فیلم فعالیت می‌کند و «روسکینو» بزرگترین پخش‌کننده فیلم در این کشور است که کاترینا نائومووا مدیرعامل این شرکت در اصفهان حاضر شد و در جلسات با مدیران فارابی، زمینه همکاری‌های مشترک مورد بحث و توجه طرفین قرار گرفت. نباید فراموش کنیم که سی و پنجمین جشنواره بین‌المللی فیلم‌های کودک و نوجوان در شرایطی خاص برگزار شد. پس از حوادث شهریورماه سال گذشته و تبلیغات‌های منفی علیه ایران در رسانه‌های خارجی، برگزاری بخش بین‌المللی این رویداد و نشست‌های جانبی آن، متولیان بنیاد سینمایی فارابی را در چالشی دشوار قرار داده بود اما به هر صورت با تلاش‌های صورت گرفته و با در نظر گرفتن موارد یاد شده، می‌توان گفت امسال شاهد برگزاری جشنواره‌ای استاندارد بودیم.

جشنواره بین‌المللی فیلم کودکان و نوجوانان ایران همانند بسیاری از جشنواره‌های جهانی از جمله «جیفونی» ایتالیا که مهمترین رویداد سینمای کودک در دنیا است، از داوران کودک و نوجوان برای ارزیابی آثار بهره می‌برد که در بخش جوایز نیز، تندیس‌هایی به آن اختصاص یافته است

موضوعها و ژانرهای مورد پسند نسل جدید ارائه می‌کند. در جشنواره امسال فیلم‌هایی چون «آلفا» و «روبات نابودگر»، «ایلیا، جستجوی قهرمان»، «سفر به تاریکی»، «مسافری از گانورا» و «ملکه آلیشون» که در ژانرهای انیمیشن و یا رئال - فانتزی ساخته شده بودند، بیش از سایر آثار مورد اقبال واقع شدند و این امکان وجود دارد تا دراکران عمومی نیز مخاطبان فراوانی را جذب سالن‌های سینما کنند.

اقبال به فیلم‌های رئال و انیمیشن

بررسی وضعیت اکران و میزان فروش فیلم‌ها در چند سال گذشته هم نشان می‌دهد، فیلم‌های انیمیشن و یا رئال در صورتی که از تکنیک مناسب در بخش‌های ویژه خود استفاده کنند که در مقایسه با نمونه فیلم‌های خارجی که به سادگی در دسترس عموم قرار دارند، بتوانند دارای حداقل مشخصه‌های کیفی باشند، امکان زیادی برای دیده شدن خواهند داشت.

جشنواره بین‌المللی فیلم کودکان و نوجوانان ایران همانند بسیاری از جشنواره‌های جهانی از جمله «جیفونی» ایتالیا که مهمترین رویداد سینمای کودک در دنیا است، از داوران کودک و نوجوان برای ارزیابی آثار بهره می‌برد